

Шеф-редактор

С. О. Павленко

Головний редактор

В. О. Дятлов

Заст. головного редактора

О. Б. Коваленко

Редакційна колегія

М. К. Бойко,

О. Д. Бойко,

А. М. Боровик,

Г. В. Боряк,

В. О. Горбик,

В. О. Дятлов,

О. Б. Коваленко,

В. П. Коваленко,

В. В. Кривошея,

С. А. Леп'яво,

О. О. Маврин,

Ю. А. Мицик,

Д. М. Никоненко,

А. М. Острянок,

С. О. Павленко,

В. М. Половець,

К. М. Ячменіхін

Редакційна рада

І. М. Аліференко,

П. В. Грищенко,

Т. П. Демченко,

О. К. Дубина,

А. Л. Курданов,

В. В. Мельничук,

П. М. Мовчан,

С. М. Мойсієнко,

О. П. Моця,

О. П. Реєнт,

В. М. Тканко,

В. Ф. Чепурний.

Випусковий редактор

О. В. Ткаченко

Журнал видається за
фінансової підтримки
Чернігівської
облдержадміністрації.

Засновники –

Чернігівський національний

педагогічний університет

імені Т. Г. Шевченка,

Всеукраїнське товариство

«Просвіта» ім. Тараса

Шевченка,

Інститут української

археології та джерелознавства

ім. М. С. Грушевського НАН

України.

Рекомендовано до друку
Вченою радою Чернігівського
національного педагогічного
університету імені
Т. Г. Шевченка (протокол
№ 1 від 29 серпня 2014 р.)

У ГЛИБ ВІКІВ

Кондратьєв І. Битва під Лоевим 1649 р. 3

Алмазов О. Роль стрілецьких голів у Батурині у відносинах
гетьманів Лівобережної України з Московією в 1670-1680-і рр. . 17

ІСТОРІЯ МІСТ І СІЛ

Пиріг П. Чернігів у середині – другій половині XVII століття. . . . 23

Науменко А. Корюківка за Румянцевським описом
Малоросії 48

Матющенко Б. Таємниця станції Доч 68

МОВОЮ ДОКУМЕНТІВ

Демченко Т., Іваницька С. Листи Михайла Могилянського до
Іллі Шрага: фрагмент епістолярного діалогу
(1908–1916 роки) 71

Музика Ю. Листи академіка Д. І. Яворницького
до Д. Л. Мордовця. 89

СПОГАДИ. ЩОДЕННИКИ

Щоденник камергера Карла XII Густава Адлерфельда про
перебування шведів восени 1708 р. на Чернігово-Сіверщині. . . 95

ЦЕРКОВНА СТАРОВИНА

Мицик Ю. З документації Максаківського Спасо-
Преображенського монастиря XVII-XVIII ст. (частина 2). 111

РОЗВІДКИ

Діптан І. «Український рубікон» 1708 року: візія
М. С. Грушевського 127

Морозова А. Серби Владиславичі в історії Російської імперії
та Чернігівщини 152

Герасимчук О. Одноосібне землевпорядкування на селянських
надільних землях Чернігівщини в роки столипінської аграрної
реформи (1907–1916 рр.). 159

Блажко Ю. З історії існування літніх таборів у Батурині
у XVIII – XX ст. 174

Блакитний М. Офіцери колишньої російської імператорської
армії, поховані у Чернігові (1875–1899 рр.) 184

Потій Н. Діяльність Ніжинського повітового земства у сфері
початкової освіти (друга половина 60-х – 70-і рр. XIX ст.). . . . 191

Карпінчук Г. Роль Михайла Новицького у становленні наукової
документальної концепції біографії Тараса Шевченка. 200

Пригорницька О. Соціокультурна діяльність
професорсько-викладацького складу Чернігівського
інституту народної освіти (1920–1930 рр.) 209

Пригоровська Л. Учительська сторінка в біографії
О. П. Довженка 216

Жидкова Н. Діяльність товариства «Знання» на Менщині
у рівневих зв'язках 225

Магурчак А. Андрій Жук і справа переселення
Союзу визволення України за межі Австро-Угорщини
(за матеріалами архіву УВАН) 234

Рига Д. До історії створення та діяльності навчального
закладу – Чернігівської класичної чоловічої гімназії у
1805-1919 роках та історії будівель колишньої гімназії
у XX столітті 241

Грищенко І. Капітан-лейтенант Святослав Шрамченко:
спроба біографії. 249

Гейда О., Тарасенко О. До біографії архієпископа
Малоросійського і Чернігівського Віктора (Садковського)
(1796 – 1803). 264

СФРАГІСТИЧНІ СТУДІЇ

Ситий І. Сфрагістика козацької України:
стан, здобутки, перспективи 274

РЕЦЕНЗІЇ. ОГЛЯДИ. АНОТАЦІЇ

Чугаєва І. Бондар О. Чернігів: місто і фортеця у XIV–XVIII ст. . . 296

Піскун В. Калакура Я. С. Українознавче дослідження: теорія
та методологія. 298

Павленко С. Рахно К. Перунове полум'я 302

«СІВЕРЯНСЬКИЙ ЛІТОПИС»

Всеукраїнський науковий журнал

Згідно з додатком до постанови президії ВАК України від 26 травня 2010 р. № 1-05/4 журнал «Сіверянський літопис» включено у перелік наукових видань, публікації яких зараховуються до результатів дисертаційних робіт з історії.

Реєстраційне свідоцтво КВ № 16226 – 4698 ПР від 21 грудня 2009 р., видане Міністерством юстиції України.

Індекс 74325

Адреса редакції: 14000, м. Чернігів, вул. Воровського, 10

Телефон для довідок 95-74-18

Сайт журналу: www.siver-litopis.cn.ua

Базові освітні, наукові, культурологічні установи, де зберігаються комплекти журналу «Сіверянський літопис»:

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Національна парламентська бібліотека України

Державна науково-технічна бібліотека України

Львівська державна наукова бібліотека ім. В. Стефаника

Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького

Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка

Книжкова палата України

Журнал надсилається також до інших бібліотек, наукових, освітніх та культурологічних закладів України, США, Канади, Англії.